

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Urbanus III. a Legionensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

inferioribus Ecclesie ministris Baptismum propria auctoritate conferre absque ulla delegatione. Nec tandem Canon Ecclesie Gallicane adversatur, nam procedit eum Diaconi ex delegatione Episcopi Baptismum conferunt, ita ut in subdium, cum deficiunt Episcopus, & Parochus, eorum delegatione Diaconi Baptismum administrare possint: excepto autem eo casu, non possunt solenniter baptizare; unde post relata verba illius canonis statim ea sequuntur: *Sed quod semel forte contingit usurpare, per necessitatem dicuntur excusati; nec postea in secunda commissum manet impune*, ut docuit Sausay d. lib. 5. cap. 5.

15. Sed adhuc supra traditis obstat difficilis, nec vulgaris textus in Canone 77. Concilii Illiber. in illis verbis: *Si quis Diaconus regens plebem sine Episcopo, vel Presbytero aliquos baptizaverit, Episcopus per benedictionem eos perficere debetis: quod si ante de seculo recesserint, sub fide qua quis creditur, poteri esse iustus*. Ex quibus expresse constat: Diaconum absque Episcopo, vel Presbytero posse baptismum conferre. Ergo quia Diaconi ratione proprii gradus sunt ministri ordinarii huius Sacramenti. Etiam difficilis est Canon ille, cum in eo docetur, Baptismum a Diacono collatum esse perficiendum ab Episcopo, & ita baptizatum antea decedentem salvari posse virtute fidei quam habuit. Ergo non ratione Sacramenti, & per consequens baptismus a Diacono collatus invalidus fuit. Pro cuius canonis vera expositione sciendum est, Diaconos primis Ecclesie temporibus, non solum propositos fuisse curam alendorum pauperum. D. Gregorius lib. 9. epist. 24. verum & ordinatos fuisse, ut legerent in Ecclesia Evangelium, predicarent, & altari ministrarent D. Gregor. lib. 4. epist. 44. ibi: *In Diaconatus ordine constituti modulationi vocis non inserviant, quod ad predicationis officium, elemosinarumque studium vacare cogebat. Qui*

non solum postmodum parem cum Presbyteris usurparunt auctoritatem, verum illis, imò & Episcopis anteferri intendebant, cap. Diaconos, cap. per venit, cap. nonnulli, 93. dist. ad eum Episcopos continententes altaria sibi erigerent, & populum privatim regerent, d. c. diaconos Syuodus Antiochen. can. 5 referunt & probant Claudius Espenceus ad epist. D. Pauli, lib. 1. digress. cap. 5. Pamelius in notis ad D. Cyprianum, epist. 65. Zerde in advers. cap. 94. Ambian. ad Terul. de fuga, cap. 11. observ. 2. Cironius ad titul. de officio Archid. quam audaciam ut retunderent, refrrenarentque Ecclesie Patres, diversis in Conciliis varia statuerunt, ut constat ex integra 93. distinctione, & ex variis canonibus congestis ab Antonio Aug. in epist. jur. lib. 7. tit. 2. & 8. & lib. 6. tit. 24. Unde Patres Hispani in dicto canone 77. statuerunt, quod si Diaconus regeret populum, & sine commissione Episcopi, aut Presbyteri ibi aliquos baptizaverit, Episcopus eos perficiat per Sacramentum confirmationis; nam hoc Sacramentum dicitur perfectio christianitatis, cap. 1. de consecr. dist. 5. & quia olim confirmatio statim administrabatur, nec separari debebat baptismus a confirmatione, nisi morte quis fuisset praeventus, Melchides Pontifex epist. 2. ad Episcopos Hispan. ubi de his Sacramentis ita ait: *Sed ita conjuncta sunt haec duo Sacramenta, ut ad invicem, nisi morte praeviente, nullatenus possent segregari*: haesitabatur, an ita a Diacono baptizatus, si sine Confirmatione decessisset, salvaretur. Et respondent Patres, sub fide, id est per fidem, quam in baptismo adeptus fuerat, justum esse, id est salvari; unde deducitur, baptismum a Diacono collatum, licet non rite, validum fuisse: non tamen asserunt Patres, licet collatum fuisse a Diacono populum regente. Alia adduxi pro ipsius canonis interpretatione in ejus notis.

CAPUT II.

Urbanus III. ^a Legionensi Episcopo.

EX literis tuae Fraternitatis nobis innotuit, quod I. Diaconus praesentium lator volens ante ^b tempus in Presbyterum ordinari, asseruit se propter ordinationem tuam gradum sacerdotalem adeptum; & cum non imposuisset ei ^c manum, Missarum celebrationem usurpavit; postmodum vero Domino inspirante rediit ad seipsum; & proprium recognoscens excessum, in tanto sibi periculo consilium humiliter postulavit. Quia igitur super hoc tua nos duxit fraternitas consulendos, literis praesentibus respondemus, quod ad Sacerdotis officium non poterit promoveri a Diaconatu quoque biennio, aut triennio pro tua maneat provisione a suspensus. De beneficio autem misericorditer agatur, ne sustentatione privatus, ad saeculi negotium revertatur: ut autem securius ei possis hanc misericordiam facere, de agenda imposta poenitentia diligenter circa eum curam non definas exhibere. Salubrius autem sibi absque dubio providebit, si ad regularem vitam se duxerit transferendum.

NOTÆ.

1. a [Legionensi.] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. & post Concil. Lateran. p. 150. cap. 62. De Legionensi Diaconatu nonnulla notavi in c. 6. de in integr. restit.

b Ante tempus.] Id est ante aetatem ad Presbyteratum necessariam, de qua egi in c. vel non est, de aet. & qual. vel antequam tempus interstitiorum esset adimpletum, de quo egi in c. 15. de tempor. ord.

c Manum.] Quae imponitur Presbyteris; nam Diaconis non imponitur manus: quare in praesenti agitur de manus impositione Presbyteri, ut probavi in cap. 1. de Sacramentis non iterandis.

d Suspensus.] Unde cognoscitur, irregularitatem hanc, quae incurritur ex celebratione, seu administratione in gradu non suscepto, esse partialem quoad ordines superiores, non vero quoad ordines jam susceptos, ut docuerunt Suarez de censur. disp. 42. sect. 4. num. 2. Gibalin. ubi supra.

COM.

COMMENTARIUM.

Valdenses, Wicleffus, & Luterus, quorum errores suscitavit Salmalius, existimantur omnes laicos sacerdotes esse, ac proinde & consecrare Eucharistiam, ac divina officia celebrare omnes posse, ut referunt eos refellentes Bellarminus *tom. 2. contr. lib. 4. de Eucharistia, cap. 16.* Cæsar de Ecclesiæ Hierarch. *disp. 3. §. 3.* P. Petavius de Ecclesiastica Hierarch. *lib. 3. per totum.* Sed contrarium catholicum dogma est, videlicet tantum sacerdotes posse validè Missæ sacrificium offerre, & corpus Domini conficere: quod ex Patribus docuerunt Clemens *lib. 2. const.* Augustinus *q. 46. veteris Testamenti*, Epiphanius *heresi 79.* Chrysostomus *homil. 51. in Mattheum*, Basilius *lib. 2. de baptismo*, Athanasius *in apolog. contra Arianum*, Dionysius de Ecclesiastica Hierarch. per plura capita, & probatur tum auctoritatibus utriusque Testamenti, tum ratione. Veteris testamenti auctoritate probatur ex libro 2. Paralip. *cap. 26.* ubi Ozias Rex leprâ percussus est à D^o, eo quod cum non esset sacerdos incensum adolere præsumeret, & propter eandem rationem referentis dicitur Saul à Samuele *lib. 1. Regum, cap. 13.* quia cum non esset ex tribu Levi, sacrificium offerre ausus fuit. Etiam probatur ex testimoniis novi Testamenti, *ex cap. 22. Luca*, ubi Christus Dominus solis Apostolus, & eorum successoribus dedit hanc consecrandi potestatem illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem.* Ergo soli sacerdotes possunt offerre Missæ sacrificium. Quæ Catholica doctrina definita reperitur in Concil. Nicæno & Arelat. *1. can. 10.* Florent. in decreto de union. Armen. *Trid. sess. 22. cap. 1.* & probatur ea ratione, nam si in lege veteri ordinabantur sacerdotes ad sacrificia offerenda, quæ præfigurabant verum sacrificiū legis gratiæ, multò magis in lege nova debent esse alii proprii, & peculiare ministerii hujus sacrificii. Deinde quia sacrificium, & sacerdos sunt correlativa: sed Christus Dominus in lege gratiæ instituit novum sacrificium: igitur & proprium, & peculiare ministerium instituere debuit. Latius prosequuntur Bellarminus *ubi supra.* Vazquez *3. part. in 3. part. disp. 226. cap. 1.* Suarez in eandem partem *disp. 77.* Zorda *in relect. de sacerdotio Christi, lib. 1. cap. 1. §. hac sum:* fuscè Saufay in *Panopliæ sacerdot. & scribentes de Eucharistia*, & sacrificio Missæ. Unde alii quam presbyteri nequeunt Missæ sacrificium offerre. Concil. Nicæni. *can. 18.* ibi: *Pervenit ad sanctam Synodum, quod in nonnullis locis, & civitatibus diaconi dant presbyteris Eucharistiam, quod nec canon, nec consuetudo tradit, ut qui offerendi potestatem non habent, eis, qui offerunt, dent corpus Christi.* Et *can. 3. Apost.* Unde graviter peccant qui se ingerunt huic, & aliis ministeriis sacerdotum, dum ordinati non sunt. Sanct. Dionysius de Ecclesiastica Hierarch. *ibi:* *At mihi quidem videtur audax, & temerarius, si quis ea sumat, quæ propria sunt sacerdotum, nec metu, ac pudore à divinatorum evagatione præter captum, ac mentem deterretur.* Unde variis pœnis puniuntur. Gregorius III. in suo pœnitentiæ, *cap. 10.* inter quas ea non levis est, ut maneat irregularis. Probat Petrus Gregor. *lib. 1. part. tit. 13. cap. 7. & lib. 4. tit. 4. cap. 2.* Gibalin. de irregul. *cap. 5. 2. part.* Ut autem clericus fiat irregularis exercendo gradum ordinis, quem non habet, opus est ut ministerium externum fiat ferio, non autem fictè, ac simulatè: quod si inten-

tio sit vera exequendi externam actionem, contrahitur irregularitas, tamen si non sit intentio conficiendi sacramentum; nec enim potest deesse intentio ferri conficiendi sacramentum in eo, qui cognoscit se carere potestate. Suarez de censur. *disp. 42. sect. 4. num. 17.* Marchinus de ordine *part. 6. cap. 4. num. 6.* Amplius celebrantes sacrificium Missæ, cum non sint in presbyteros ordinati, vel audientes confessionem sacramentaliter, puniuntur ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, ex bullis Gregorii XIII. Clement. VIII. & Urbani VIII. quarum meminerunt Majolus de irregul. *lib. 4. c. 13.* Hieronymus Garcia *tom. 2. polit. regul. tract. 10. diff. cul. 4. dub. 4. §. 5.* Diana *part. 4. tract. 7. resol. 12.* Thomas Delbene *part. 2. de officio Inquisit. dub. 210.* Et licet in Italia similes celebrantes tradantur brachio sæculari puniendi; tamen in Tribunalibus Hispaniæ mitius puniuntur: nam si clerici laici sunt, abjurant de levi, publicè in Ecclesia fustibus cæduntur, & ad trirèmes damnantur: si religiosi sunt, abjurant de levi privatum, & ad trirèmes mittuntur, nisi apti non sint ad serviendum in eis, quia tunc detruduntur in aliquo monasterio sui Ordinis ad pœnitentiam peragendam, denegatâ facultate in perpetuum ascendendi ad majores ordines. Videndi sunt Farinacius de hæresi *quæst. 193. num. 39.* Sanctarellus *cod. tract. quæst. 42.* Barbosa de potestate Episcopi, *alleg. 110. num. 19.* Scortia in select. Pontif. *constit. epist. 162. theorem. 402.* Castropalao *p. 1. oper. mor. tract. 4. punct. 16. disput. 8. §. 9.* Carena de officio Inquisit. *part. 2. tit. 11. per tot.*

Sed antequam hinc abeamus, exponendus est difficilis canon. 2. Concilii Ancyran. relatus in *Expositur cap. presbyteros 32. dist. 50.* in illis verbis: *Diaconos similiter, qui sacrificarunt, postea autem reluctati sunt, illum quidem honorem habere oportet, ipsos autem ab omni sacerdotali ministerio cessare, ita ut panem vel calicem offerant, vel predicent.* Ex quibus expressè deducitur, diaconos munia sacerdotalia obire posse; & quod præcipuum est, panem & calicem offerre. Pro cuius canonis expositione sciendum est, in ejus latina versione vulgari duplex mendum adesse, nam pro illis verbis, *sacerdotali ministerio*, vertendū est à *sacro ministerio* (eoz enim λέγειν, munus non tantum sacerdotale, aut presbyterale significat, sed sacrum quodlibet officium, quod à sacris ministris, seu majorum ordinum clericis peragitur. Præterea loco verbi *offerendi*, legendum est *deferendi*; siquidem proprium munus diaconorum est calicem, & patenam deferre, *cap. clericos. 21. dist. cap. diaconi, 93. dist. & diaconi non possunt panem, vel vinum offerre, imò si illud ausi sint facere, sacris canonibus in eos est animadvertum.* Concil. Arelat. *1. can. 13.* Laodic. *can. 25.* Agathense *can. 43.* Aquisgran. *can. 78.* ibi: *Quod non oportet subdiaconos panem dare, vel calicem benedicere; ubi reponendum est, diaconos.* Quamquam enim id officium exercere subdiaconis non liceat, ad eos tamen hæc prohibitio non spectat, cum eam temerassè nunquā commemorantur. Deinde desumitur hic canon ex Concilio Laodic. canone citato, qui de diaconis loquitur, ut notavit Morinus *lib. 2. exercit. cap. 12.* Sensus ergo dicti canonis secundi est, diaconos qui sacrificarunt, honorem quidem gradus retinere, sed ab omni sacro ministerio cessare, nec panem, vel calicem ad altare deferre posse.